

Lali Barenys: «L'octubre de l'any passat ens vam adonar que la història la podem fer nosaltres»

L'actriu i guionista del projecte 'Maleïdes les guerres (i aquell qui les va fer)' ens explica com combaten la guerra i la injustícia amb la bellesa de la música i la paraula



Lali Barenys i Namina de 'Maleïdes les guerres' | Arxiu de l'artista

D'injustícies, el món n'és ple. De tantes que n'hi ha, el volum dels drames acaba tapant-nos els ulls i no veiem ni guerres ni patiments aliens, per tal de poder viure les nostres vides en pau. L'espectacle **Maleïdes les guerres (i aquell qui les va fer)** vol lluitar contra aquesta apatia, i per això des de fa un any utilitza la bellesa de la música i la paraula contra la guerra i la barbàrie. Recordant-nos la misèria, apel·lant-nos directament, i encoratjant-nos a lluitar per erradicar-la.

Tot va començar l'estiu de l'any passat quan l'actriu Lali Barenys i el músic Carles Beltrán van crear l'espectacle *Paraules de refugi*, a petició d'un programa que va impulsar l'Ajuntament de Barcelona pels refugiats. Aquest era l'embrió del que després, sumant-hi la veu de la cantant **Namina**, seria **Maleïdes les guerres (i aquell qui les va fer)**. Aquest any han aconseguit transformar l'espectacle i donar-li forma de disc, un àlbum homònim editat per DiscMedi, que no

evitarà que l'espectacle es continuï representant arreu del territori. La pròxima cita és aquest divendres 5 d'octubre al Teatre Sagarra (Santa Coloma de Gramenet). Parlem amb l'actriu i autora del guió de l'espectacle, Lali Barenys, perquè ens expliqui més coses sobre el projecte.

Com passeu del duet amb en Carles de *Paraules de refugi* a ser tots tres?

A *Paraules de refugi* no hi havia cantant, només érem nosaltres dos i textos, tots sobre cooperants arreu del món. Ho vam fer un parell de vegades i va agradar i impactar molt. Però un cop vam tenir el material de *Maleïdes les guerres* a les mans, vam veure que clar que ho havíem de convertir en una altra cosa. El primer va ser afegir-hi una cantant, perquè era una fórmula amb la qual el Carles portava anys treballant i sabia que funcionava. Vam fer un escàner a **Namina** i ens va encantar, així que li vam proposar de sumar-s'hi. A partir d'aquí vam començar a elaborar el guió entre tots dos. Mentre jo feia una cerca de poesia de tots els temps, el Carles feia una cerca de músiques.

Per què utilitzeu la fórmula instrument, paraula i cant?

El número tres és màgic. En aquest espectacle la barreja de música, paraula i cant es troben per separat, per aconseguir convertir-se en els elements bàsics i essencials de comunicació que ha de tenir qualsevol espectacle. La unió de les tres coses dona un missatge, l'hora i vint minuts de xou és molt potent i crec, des de la humilitat, que impacta molt.



Portada de *Maleïdes les guerres* (i aquell qui les va fer) Foto: Abdulazez Dukhan

Quina rebuda heu tingut?

L'espectador rep un impacte emocional molt fort. M'agrada dir que és un cop de puny a l'estómac per la densitat del que diem i com ho diem. Parlem de coses horroroses que estan passant i això ens fa fer, també, un cop de puny sobre la taula, en el sentit que estem recordant que passen aquestes coses i volem modificar-les. Ho estem recordant des de la bellesa de la música i el cop a la taula és un "prou, no podem continuar així". Hem de fer alguna cosa.

És molt dur, doncs, l'espectacle?

Mentre ho anàvem preparant pensàvem "ostres, potser hauríem de fer alguna concessió de tant en tant, hauríem de dir alguna cosa divertida". Però clar, si parlàvem de "maleïdes les guerres i aquells qui les van fer" -tot i que al final hi hagi un punt d'esperança- valia la pena ser dràstics i contundents. El que passa ho fa sense concessions. Quan un nen és a un carrer de Síria i li cauen bombes, no hi ha concessions, allò està passant. Quan arriba una pastera plena de gent i deixem que es morin, allò està passant i no tenim perdó. I això ens ho hem de dir, ens ho hem de tirar a la cara i preguntar-nos què en fem del sentiment que tenim. Quan acaba l'espectacle i la gent està tocada, hi ha un punt de catarsi per haver compartit un moment de commoció i és com si ens conjuréssim tots. L'obra commou tant que ja fa molt de temps que, quan acabem, baixem de l'escenari a brindar amb la gent, és un moment meravellós. Les reaccions de la gent van des d'un "només vull abraçar-te" fins a un "ostres, hem de fer alguna cosa". La gent surt commuguda, però convençuda que hem de fer alguna cosa. Encara que només sigui pensar-hi cada dia.

L'any passat, just quan començàveu l'espectacle, us va enganxar de ple el convuls octubre. Com va afectar a l'obra?

Sí, tot aquest espectacle el vam fer el juliol del 2017, i llavors l'octubre de fa un any va passar el que va passar i a nosaltres ens ho va canviar tot. Parlàvem de les injustícies del món, de la barbàrie, de la mentida, de com de malament es gestionen els conflictes... I de cop i volta, ens vam trobar nosaltres en plena revolta pacífica. A nosaltres no ens estan matant, però la nostra situació també és fruit d'una injustícia, d'una mala gestió dels conflictes. Vam estrenar l'espectacle la setmana després que tanquessin els jords. Per nosaltres, i per tothom que hi era, era un moment molt desolador. A banda del posicionament, que evidentment tenim tots tres i que és molt clar, tampoc volíem fer un espectacle per adoctrinar i dir a la gent què ha de pensar. Però sí que és clar que fem una defensa aferrissada de la revolta pacífica. En aquest sentit ho posem a l'espectacle. Estem atents al que passa al carrer i hi afegim o diem les coses que ens sembla que hem de dir. Fins i tot tenim un poema que fa referència als rapers o als pallassos.



Maleïdes les guerres (i aquell qui les va fer) Foto: Oriol Riart

Tant tu com 'Maleïdes les guerres' sou uns grans defensors de la bellesa. Com es pot utilitzar per lluitar contra la lletjor de la guerra?

De quina manera, si no? Les imatges dels refugiats són horroroses. Contra el sentiment que ens provoca allò, quin altre sentiment hi pots contraposar que no sigui l'amor, estimar les persones, entendre que allà hi ha una família destrossada perdent-ho tot? Hem de ser feliços al nostre pas per la Terra intentant fer-la més bonica. Com? Doncs amb la música, les paraules, la poesia... Tot això són eines de transformació de la societat. En contra de les armes de destrucció massiva, tenim les armes de construcció massiva. Les tinc jo, les tens tu i les té cadascú de nosaltres amb el seu ofici.

El nom de 'Maleïdes les guerres' ve de la cançó d'Ovidi Montllor?

Sí, som molt amants de l'Ovidi, ell és el gran exemple del que estem explicant: algú molt compromès, amb molta qualitat i que estima les paraules, explica amb la música i comunica. De seguida vam pensar en aquest poema i era clar que hi havia de ser, també a l'hora de pensar el títol. A més, no només "maleïdes les guerres", sinó "maleïdes les guerres (i aquell qui les va fer)", perquè no es fan soles, hi ha algú darrere, hi ha un interès.

A l'espectacle hi poseu textos i cançons de Bob Dylan, Manel, Arthur Rimbaud, Boris Vian i Silvio Rodríguez, entre altres. En tens algun de preferit?

No, no tinc cap text preferit. Però sí que hi ha moments que impacten més. Quan acabem tothom es queda amb una història d'una dona represaliada al Congo que va escriure la meua amiga Laura Freijo. Però tots els textos i totes les cançons que canta la Natàlia m'agraden molt. De fet, de vegades a les fotos surto embadalida quan ella canta o quan el Carles toca. Estem molt connectats tots tres, ens escoltem i ens sentim. Tot i així, sí que hi ha un text que em toca molt. És un que vaig encarregar a la meua germana Iolanda Barenys, va sobre un grup de gent que s'escapa de la guerra civil espanyola i acaba convertint-se en un grup que s'escapa de la guerra a Síria.

A hores d'ara encara hi ha moltes guerres, conflictes i injustícies... Què creus que ens queda per aprendre com a societat?

Per mi, el principal que estem fent malament és donar per bo el que estem fent. I per tant, la mandra i dir "el món va així perquè els altres ho fan". No, el món anirà com nosaltres decidim. Jo l'octubre passat em vaig adonar d'això. Hem tingut la sort de viure un moment en què ens hem adonat que la història la podem fer nosaltres. Ara això sembla molt grandiloqüent, però en aquell moment ens vam adonar que nosaltres podíem canviar les coses. Després res ha anat com volíem i ja està, hem tornat a aprendre que res. Però aquella sensació de "ostres, si algú vol canviar alguna cosa, ho aconseguirà", és d'això que ens hem de conscienciar. També crec que, com diu José Maria Mendiluce al seu llibre *El amor armado*, la pau es fa amb totes les coses, des que et lleves fins que te'n vas dormir. Ja sigui no sent antipàtic amb el forner quan li compres el pa, escoltant, entenent, empatitzant, no permetent ni deixant passar maltractaments... Tot això vol dir fer la pau.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=hdMgZlf0ggc>